

Agata Domachowska

Wybory lokalne w Macedonii Północnej: przewidywalne zwycięstwo rządzących

Po pierwszej turze wyborów lokalnych w Macedonii Północnej zdecydowanym zwycięzcą pozostaje VMRO-DPMNE. Jej albański współkoalicjant, Vlen, pokonał najsilniejsze dotychczas ugrupowanie reprezentujące albański elektorat, czyli BDI. Wybory pokazały również nieustanny spadek poparcia dla rządzących w latach 2017-2024 Socjaldemokratów. Należy zakładać, że druga tura wyborów potwierdzi dominację VMRO-DPMNE na macedońskiej scenie politycznej.

Według oficjalnych wyników, opublikowanych przez Macedońską Państwową Komisję Wyborczą (*Државната изборна комисија*, DIK), w 43 gminach wyłoniono nowych burmistrzów. W 33 gminach odbędzie się natomiast zaplanowana na 2 listopada 2025 r. druga tura wyborów. W czterech gminach konieczne będzie ponowne przeprowadzenie wyborów (w ciągu 60 dni od ogłoszenia ostatecznych wyników), gdyż nie osiągnięto wymaganego progu frekwencji, wynoszącego co najmniej jedną trzecią, czyli 33,33%. Frekwencja wyborcza w skali całego państwa wyniosła ok. 46%.

Koalicja wyborcza Twoja Macedonia, której rdzeń stanowi rządząca Wewnętrzna Macedońska Organizacja Rewolucyjna – Demokratyczna Partia Macedońskiej Jedności Narodowej (*Внатрешна македонска револуционерна организација – Демократска партија за македонско национално единство*, VMRO-DPMNE), odniosła zwycięstwo w 33 gminach już w pierwszej turze wyborów (ok. 300 tys. głosów)¹. Z kolei jej współkoalicjant, VLEN – w czterech gminach (ok. 92 tys. głosów). Największa macedońska partia opozycyjna – Socjaldemokratyczny Związek Macedonii (*Социјалдемократски Сојуз на Македонија*, SDSM) – zwyciężyła jedynie w trzech gminach (ok. 125 tys. głosów), podobnie jak największe albańskie ugrupowanie opozycyjne – Demokratyczny Związek na rzecz Integracji (*Bashkimi Demokratik për Integrim*, BDI)² (114 tys. głosów). Na piątym miejscu znalazła się opozycyjna Lewica (*Levica*), która zdobyła ok. 57 tys. głosów, a następna w kolejności, współrządząca partia ZNAM uzyskała ok. 38 tys. głosów.

Wybory w stolicy państwa, Skopje, nie przyniosły rozstrzygnięcia w pierwszej turze. W związku z tym w drugiej turze o fotel burmistrza będą rywalizować dwaj kandydaci: przedstawiciel partii VMRO-DPMNE, Orce Gjorgjievski, który uzyskał ok. 90 tys. głosów, oraz reprezentant partii Lewica (*Levica*), Amar Mecinović, z wynikiem ok. 30 tys. głosów. Wyniki te wskazują na wyraźną przewagę kandydata VMRO-DPMNE, jednak ostateczny rezultat zależeć będzie od mobilizacji wyborców w drugiej turze oraz ewentualnego poparcia ze strony partii, których kandydaci nie zakwalifikowali się do drugiej tury.

Komentarz

Zgodnie z przedwyborczymi przewidywaniami zwycięzcą wyborów lokalnych w Macedonii Północnej okazała się partia VMRO-DPMNE, która umocniła tym samym swoją pozycję w państwie – nie tylko na szczeblu centralnym, ale także lokalnym. Można przypuszczać, że w drugiej turze wyborów partia ta odniesie zwycięstwo również

¹ W oparciu o nieoficjalne dane z 20 października 2025 r.

² Należy dodać, że wcześniej ugrupowanie to stanowiło rdzeń szerszej koalicji o nazwie Front Europejski (*Front Evropan*). Natomiast w tegorocznych wyborach lokalnych BDI utworzyło koalicję o nazwie Narodowy Sojusz na rzecz Integracji (*Aleanca Kombëtare për Integrim*, AKI). Front Europejski przed wyborami opuściła bowiem Turecka Partia Demokratyczna (*Makedonya Türk Demokratik Partisi*), która wzięła udział w wyborach samodzielnie, a także Demokratyczna Partia Albańczyków (*Partia Demokratike e Shqiptarëve*, PDSh), która nie wystawiła list kandydatów na burmistrzów ani radnych w tegorocznych wyborach lokalnych (zob. „Komentarze IEŚ”, nr 1445).

w kolejnych 20 gminach. Oznaczałoby to, że będzie sprawować władzę w ponad połowie jednostek samorządowych Macedonii Północnej – tj. w ok. 50 z 81 gmin.

Wybory lokalne potwierdziły słabnącą pozycję SDSM, która wciąż nie jest w stanie odbudować się po przegranych w 2024 r. wyborach parlamentarnych. Partia ta otrzymała zaledwie nieznacznie ponad jedną trzecią liczby głosów zdobytych przez VMRO-DPMNE. Ponadto kandydatka SDSM, Kaja Šukova, zajęła w wyborach w Skopje dopiero czwarte miejsce, co potwierdza słabą pozycję tej partii w stolicy państwa. Symbolem słabości SDSM jest również Strumica – miasto położone w południowo-wschodniej części Macedonii Północnej – gdzie przez ostatnie dwie dekady funkcję burmistrza sprawowali politycy tejże partii. Tegoroczne wybory lokalne przyniosły zmianę – władzę w tym mieście obejmie kandydat VMRO-DPMNE, Petar Jankov³.

Druga tura wyborów będzie miała kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia rywalizacji o stanowisko burmistrza stolicy. Analiza wyników pierwszej tury wskazuje jednak na wyraźną przewagę Orce Gjorgjiewskiego, kandydata VMRO-DPMNE, który uzyskał znacząco wyższe poparcie niż jego konkurenci. Biorąc pod uwagę zarówno skalę tego poparcia, jak i dominującą pozycję VMRO-DPMNE w większości gmin, można z dużym prawdopodobieństwem przewidywać, że to właśnie O. Gjorgjievski obejmie urząd burmistrza Skopje.

Wyniki wyborów lokalnych wskazują na wciąż silne poparcie społeczne dla koalicji rządowej i jednocześnie słabość opozycji. Wobec tego scenariusz wcześniejszych wyborów (o którym dyskutowano podczas kampanii wyborczej) jest mało realny. Premier Hristijan Mickoski, który był jednocześnie „twarzą” wyborów lokalnych, jeszcze bardziej wzmocnił swoją pozycję i ma wszelkie instrumenty do tego, aby kontynuować prowadzoną przez siebie politykę.

Choć koalicja utworzona przez BDI uzyskała większe poparcie w skali państwa, to jednak więcej kandydatów koalicji VLEN zostanie burmistrzami w poszczególnych gminach. Można przypuszczać, że w drugiej turze w części gmin to właśnie kandydaci koalicji VLEN odniosą zwycięstwo w rywalizacji z przedstawicielami BDI, co mogłoby sygnalizować stopniowe osłabianie dominującej dotąd pozycji tej partii wśród elektoratu albańskiego. Gmina Čair, określana przez polityków BDI jako decydujące miejsce starcia z koalicją VLEN, stanowi symbol jej przewagi. Już w pierwszej turze zwyciężył tam bowiem obecny wicepremier oraz minister środowiska i planowania przestrzennego Izet Mexhiti (VLEN), pokonując kandydata BDI Bujara Osmaniego, byłego ministra spraw zagranicznych (w latach 2020 i 2024).

³ Odchodzący burmistrz Strumicy, Kosta Kostadinov, którego w tegorocznych wyborach lokalnych nie poparła SDSM (ze względu na wewnętrzne spory kandydatem ugrupowania ostatecznie został Marjan Daskalovski), ostro skrytykował kierownictwo partii, domagając się ustąpienia jej przewodniczącego. Venko Filipče zdecydowanie jednak stwierdził, że nie zamierza ustąpić ze stanowiska.